

Satversmei atbilst Civilprocesa likuma norma, kas regulē prasības priekšmetu

2012. gada 1. novembrī Satversmes tiesa ir pieņēmusi spriedumu lietā Nr. 2012-06-01 „Par Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 3., 5. un 7. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 90. un 92. pantam”.

Prasības pieteikumā ietvertie prasījumi ir izskatāmi vienā tiesvedības procesā tikai tādā gadījumā, ja tā dalībnieku intereses ir savstarpēji līdzsvarotas un tiek nodrošināts tiesvedības procesa taisnīgums.

Apstrīdētās normas

Civilprocesa likuma 128. panta otrā daļa noteic, ka prasības pieteikumā norādāms prasības priekšmets (3. punkts), apstākļi, ar kuriem prasītājs pamato savu prasījumu, un pierādījumi, kas tos apstiprina (5. punkts), kā arī prasītāja prasījumi (7. punkts).

Augstākā juridiska spēka normas

Satversmes 90. pants: Ikvienam ir tiesības zināt savas tiesības.

Satversmes 92. pants: Ikviens var aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā. Ikviens uzskatāms par nevainīgu, iekams viņa vaina nav atzīta saskaņā ar likumu. Nepamatota tiesību aizskārums gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu. Ikvienam ir tiesības uz advokāta palīdzību.

Lietas fakti

Pieteikuma iesniedzēja – akciju sabiedrība „Kālija parks” – norāda, ka tās pieteikums, kas ticis adresēts Kurzemes apgabaltiesai, atstāts bez virzības. Kurzemes Apgabaltiesas lēmumā norādīts, ka prasījumi jāprecizē tā, lai tie būtu skaidri formulēti un nepārprotami un lai tie būtu saprotami kā tiesai, tā atbildētājam. Tiesa esot liegusi iesniegt prasības pieteikumu ar alternatīviem prasījumiem (prasījumus ar nosacījumu „gadījumā, ja...”). Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka no apstrīdētajām normām neizriet aizliegums iesniegt prasījumus ar šādu nosacījumu, šāds aizliegums esot radies tiesu praksē. Tas savukārt ierobežojot pieteikuma iesniedzējas tiesības zināt savas tiesības.

Pat ja apstrīdētās normas satur aizliegumu iesniegt prasījumus ar nosacījumu „gadījumā, ja...”, tad tiekot ierobežotas tiesības uz taisnīgu tiesu.

Saeima uzskata, ka pieteikuma iesniedzēja Satversmes tiesā apstrīd nevis konkrētās normas, bet gan to interpretāciju. Tādēļ Saeima lūgusi izbeigt tiesvedību daļā par apstrīdēto normu atbilstību Satversmes 90. pantam.

Tāpat Saeima uzskata, ka pieteikuma iesniedzējai neesot liegta pieeja tiesai, bet prasības pieteikums atstāts bez virzības un tiesas lēmumā norādīti konkrēti trūkumi, kas pieteikuma iesniedzējai būtu jānovērš.

Tiesas secinājumi un lēmums

Par Saeimas lūgumu par tiesvedības izbeigšanu

Satversmes tiesa norādīja, ka izskatot lietas par iespējamiem atsevišķu pamattiesību pārkāpumiem, to rakstura dēļ nepieciešams apvienot pamattiesību aizskāruma izvērtēšanu ar lietas izskatīšanu pēc būtības. Noskaidrojot, vai konkrēta tiesību norma ir pietiekami skaidra, lai tās regulējums nenonāktu pretrunā ar Satversmes 90. pantu, Satversmes tiesa savā praksē šādu izvērtējumu veikusi, izskatot lietu pēc būtības [7.1.].

Līdz ar to Satversmes tiesa neapmierināja Saeimas lūgumu par tiesvedības izbeigšanu daļā par apstrīdēto normu atbilstību Satversmes 90. pantam [7.1.].

Par Satversmes 90. un 92. pantā ietvertajām prasībām attiecībā uz procesuālajām normām

Satversmes tiesa atzina, ka Satversmes 90. pants kopsakarā ar 92. panta pirmo teikumu noteic, ka likumdevēja pieņemtajām procesuālajām tiesību normām, kas regulē pieeju tiesai, ir jābūt pietiekami skaidrām un nepārprotamām [7.3.].

Par vairāku prasījumu iekļaušanu prasības pieteikumā

Satversmes tiesa secināja, ka Civilprocesa likums atsevišķos gadījumos pieļauj iesniegt tiesā tādu prasības pieteikumu, kurā ietverti saistīti prasījumi [8.]. Prasības pieteikumā ietvertajiem prasījumiem, lai tos varētu atzīt par savstarpēji saistītiem, vajadzētu būt pietiekami konkrētiem. Prasījumu formulējuma skaidrība ir cieši saistīta ar tiesas pienākumu pieņemt pēc iespējas nepārprotamu spriedumu [12.].

Par pamattiesību aizskārumu

Tomēr apstrīdētās normas liedz iespēju vienā prasības pieteikumā ietvert pakārtotus prasījumus (prasījumus ar nosacījumu), tādējādi pieteikuma iesniedzējai nebija iespējams iesniegt tiesā viņai vēlama satura prasības pieteikumu [9.].

Noskaidrojot, vai apstrīdētajās normās ietvertais tiesību ierobežojums ir noteikts ar likumu, Satversmes tiesa norādīja, ka likumdevējam ir pienākums pieņemt tādas tiesību normas, kuras ir pietiekami skaidras. Tomēr tiesiskajam regulējumam nevajadzētu kļūt pārāk kazuistiskam, jo tad šis regulējums, ņemot vērā tiesisko attiecību mainību vai konkrētās lietas īpašos apstākļus, vairs nebūtu taisnīgs [11.]. Tāpat tiesa norādīja, ka nepieciešamība noskaidrot tiesību normas saturu pati par sevi nevar tikt atzīta par neatbilstošu Satversmei [11.].

Tādējādi tiesa atzina, ka apstrīdētajās normās ietvertais pamattiesību ierobežojums ir noteikts ar likumu un atbilst Satversmes 90. pantam [11.].

Tiesa atzina, ka apstrīdēto normu leģitīmais mērķis ir citu personu tiesību aizsardzība. Apstrīdētās normas aizsargā atbildētāja tiesības, jo uzliek prasītājam pienākumu pēc iespējas nepārprotami noformulēt savu prasījumu, kā arī iesniegt tā pamatotības pierādījumus. Atbildētājam ir iespēja saprast, ko tieši prasītājs ar tiesas starpniecību vēlas panākt, un tādējādi pēc iespējas labāk sagatavoties celtās prasības atspēkošanai [12.].

Visbeidzot, Satversmes tiesa secināja, ka apstrīdētajās normās ietvertais ierobežojums ir samērīgs. Civilprocesa likums ļauj prasītājam iesniegt tiesā prasības pieteikumu, kurā ietverti savstarpēji saistīti prasījumi. Tiesai jāizvērtē, kuri prasījumi nevar tikt atzīti par savstarpēji saistītiem un kuru prasījumu izskatīšana vienā tiesvedības procesā nav pieļaujama. Prasības pieteikumā ietvertie prasījumi ir izskatāmi vienā tiesvedības procesā tikai tādā gadījumā, ja tā dalībnieku intereses ir savstarpēji līdzsvarotas un tiek nodrošināts tiesvedības procesa taisnīgums. [13.3.5.]

Satversmes tiesa atzina Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 3., 5. un 7. punktu par atbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 90. un 92. pantam.

Spriedums ir galīgs un nepārsūdzams, tas stājas spēkā tā publicēšanas dienā. Sprieduma teksts ir pieejams arī Satversmes tiesas mājas lapā.

Relīze sagatavota ar mērķi veicināt Satversmes tiesā izskatāmās lietas faktisko apstākļu izpratni. Tā nav uzskatāma par sprieduma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodama tiesas mājas lapā www.satv.tiesa.gov.lv.

Līna Kovalevska

Satversmes tiesas priekšsēdētāja palīdze

Lina.Kovalevska@satv.tiesa.gov.lv

67830748, 29813216